

1. Metodická a zdrojová východiska

- Jako „domácí kapitál“ je v této studii definován vlastní kapitál firem podle zákona o účetnictví.
- Výkazy, jimiž ČSÚ zjišťuje z podnikových rozvah vybraná data použitá v této studii, poskytují první údaje počínaje rokem 1997. Pro tyto účely byla z ročního výkazu P5-01 oddílu A037 zvolena data¹ týkající se vlastního kapitálu firem a cizích zdrojů vč. úhrnu pasiv, a to za položky: Pasiva, Vlastní kapitál, Základní kapitál, Kapitálové fondy, Fondy ze zisku, Rezervy, Dlouhodobé a krátkodobé závazky, Bankovní úvěry, Krátkodobé úvěry (vše v běžných cenách).
- Soubor firem zahrnuje všechny právnické osoby vč. fyzických osob účtujících v podvojném účetnictví podle oddílů OKEČ (2 místa klasifikace), v úhrnech za sekce a subsekce OKEČ.
- Pro potřeby vydělit domácí podniky je celý soubor rozčleněn podle institucionálních sektorů, a to na i-sektor veřejných podniků, i-sektor soukromých národních podniků a i-sektor soukromých podniků pod zahraniční kontrolou. I-sektor Zaměstnavatelé a osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) má malé zastoupení jak pokud jde o objem pasiv, tak i vlastní kapitál.
- Bankovní sektor je vzhledem ke specifickému charakteru uveden zvlášť. Při zahrnutí jeho pasiv do celkových zdrojů právnických osob by došlo ke zdvojenému efektu vzhledem k tomu, že úvěry poskytované bankami jako obchody aktivní strany jejich bilancí jsou významnou částí cizích zdrojů firem. Jejich objemy by tak byly vykázány v celkových zdrojích dvakrát.
- Analýza nemůže být zpracována s vysokým stupněm přesnosti. Důvodem jsou jednak změny v souboru podniků (přesný obraz o vývoji vlastního kapitálu firem by poskytla práce s vybraným základním souborem, což by ale vzhledem k delšímu časovému horizontu naopak eliminovalo změny, k nimž v odvětvích docházelo a které byly velmi významné), jednak problém aktuálnosti dat při zařazení firmy či jeho změnách podle převažující činnosti v Registru ekonomických subjektů (RES). Srovnání tak odráží organizační změny v odvětví (vstupy do odvětví, změny vlastnictví). Přesné statistické vyjádření by bylo možné po vymezení základního souboru a sledování změn jen v takto omezeném vzorku firem. Takovýto postup by však ignoroval změny, k nimž objektivně v ekonomice došlo.
- Uvedený soubor všech právnických firem a podvojně účtujících fyzických osob vytváří prostor pro nepřesnosti v zařazení do odvětví podle OKEČ vzhledem k poměru hlavních činností a jejich změn, které nemusí být včas a přesně zachyceny v Registru ekonomických subjektů.
- Údaje za podniky do 100 zaměstnanců jsou získány plošně, data za podniky od 20 do 99 zaměstnanců pomocí výběrů s dopočty a v případě podniků do 19 zaměstnanců pak pomocí odhadů.
- Metodické změny odrážejí novelu obchodního zákoníka a vyhlášku Ministerstva financí 500/2002². Např. oceňovací rozdíly v položce Kapitálové fondy hrají značnou roli (např. pomocí derivátů se exportující firmy zajišťují proti kurzovým rizikům). Pojem „vlastní jmění“ používaný v účtování podle českých účetních standardů (ve studii uváděn v údajích za rok 1997) vystředán pojmem „vlastní kapitál“ (v údajích za rok 2004).
- Vzhledem k nedostatku dat za firemní sektor v období 1993-1996 jsou relevantní úsudky týkající se domácího kapitálu vztaženy k úvěrové expanzi jako rozhodujícímu faktoru sycení firemního sektoru cizími zdroji. Závěry za toto období mají tedy jen popisný charakter.
- Problémem interpretačním je obtížné rozlišení skutečnosti, zda vysoký podíl cizích zdrojů je jevem jednoznačně negativním. Ve fázi akcelerace firmy či odvětví je naopak financování cizími zdroji žádoucí a vytváří pákové efekty takto financované expanze.

¹ Za rok 2004 jde o předběžné údaje.

² V roce 2003 bylo metodickou změnou vykazování oceňovacích rozdílů z přecenění majetku a závazků, oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách jako součást položky Kapitálové fondy.